

RAPPORT 629

Archeologienota Hakendover (Tienen) Keienpoelweg 6

Bouw van een ontmoetingscentrum met
sportinfrastructuur

DEEL 2: Programma van maatregelen

Inge Van de Staey & Petra Driesen
Juli 2018

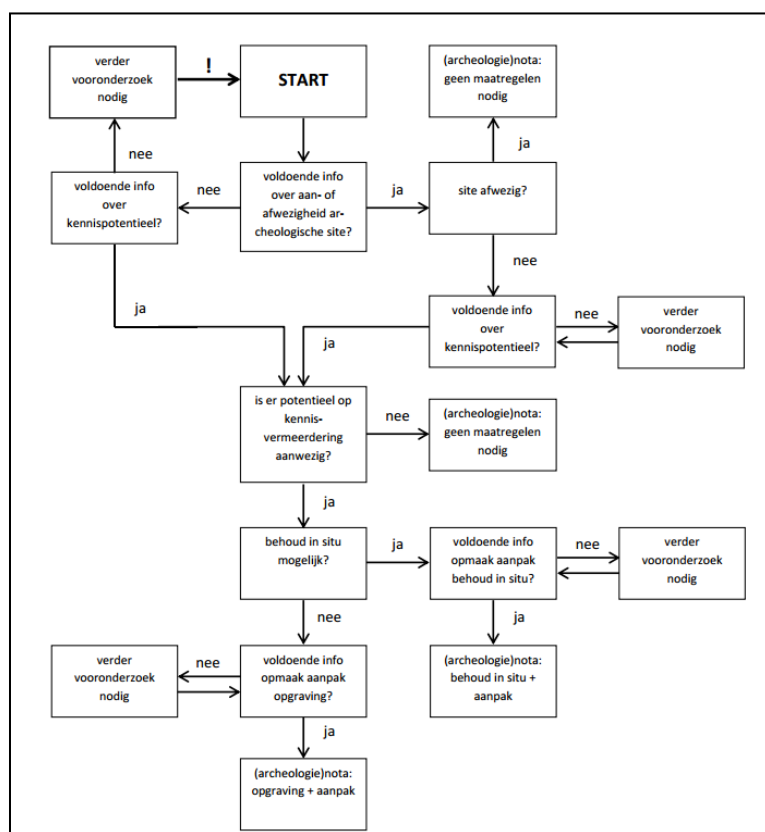
DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Tot op heden werd enkel een vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek (2018G36) uitgevoerd met betrekking tot het volledige terrein, kadastraal gekend als Tienen, Afd. 11, Sect. B, percelen 131E, 131K, 131N, 131P, 131R, 131S, 142D (deel) en 142E. Het projectgebied heeft een oppervlakte van circa 1,1 ha, de zone waar bodemingrepen zijn gepland is ca. 3810 m² groot, onder te verdelen in vier afzonderlijke zones.

Op basis van het bureauonderzoek is het mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van archeologisch erfgoed, de waarde daarvan (kennispotentieel) en de omgang hiermee.

Afb. 37: Beslissingsboom bij de afweging voor de noodzaak van verder vooronderzoek en/of een opgraving (Bron: OE, CGP 2.0, p. 31).

1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied

Op basis van de landschappelijke, historische en reeds gekende archeologische gegevens kan voor het onderzoeksterrein in eerste instantie een hoog potentieel voor het aantreffen van prehistorische artefactensites en sporen en/of vondsten uit de Romeinse periode worden toegekend.

In het recent verleden vonden echter meerdere verstoringen plaats. De kans is bijzonder groot dat eventueel aanwezige prehistorische steentijd artefactensites door de recente verstoringen (met een verstoringdiepte van -20 tot -80 cm) dan ook vergraven zijn. Het noordelijke deel van het onderzoeksterrein, werd voor de aanleg van

het voetbalterrein bovendien afgegraven. Daarnaast zal ook erosie een rol hebben gespeeld. Hoewel de impact hiervan eerder als laag tot matig kan worden ingeschat, kunnen we ervan uitgaan dat erosie in zuidelijke richting plaatsvond. Dit in combinatie met de eerder in diepte beperkte bodemingrepen maakt dat het archeologisch potentieel op het aantreffen van intacte steentijdartefactensites op het onderzoeksterrein op deze manier als laag wordt ingeschat.

Ook voor alle (proto-)historische periodes geldt echter dat het oorspronkelijk potentieel naar laag kan bijgesteld worden en dit door de hierboven aangehaalde argumenten (de graad van verstoringen op het terrein in combinatie met de hoofdzakelijk in diepte beperkte bodemingrepen (25-40 cm) en een matige graad van erosie).

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

Op basis van de omschrijving van de geplande bodemingrepen in *Deel 1: Verslag van de resultaten, 1. Beschrijvend gedeelte, 1.4 Beschrijving van de geplande bodemingrepen* kan de impact van deze bodemingrepen op het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed bepaald worden.

De initiatiefnemer plant op een 1,1 ha groot terrein langs de Keienpoelweg 6 te Hakendover (Tienen, provincie Vlaams-Brabant) het bouwen van een ontmoetingscentrum met sportinfrastructuur en parkeergelegenheid.

Op het perceel zijn momenteel reeds dezelfde functies aanwezig als voorzien in deze aanvraag. Het bestaande gebouw doet dienst als ontmoetingscentrum met daaraan gekoppeld een voetbalkantine en kleedkamers. Deze bebouwing zal worden afgebroken alvorens een volledig nieuw ontmoetingscentrum zal worden gebouwd. Om voldoende afstand ten opzichte van de bestaande woningen te creëren wordt het voetbalveld ca. 6 m naar het noordwesten verschoven. Verder zullen de in oorsprong aanwezige buurtwegen op het terrein terug worden aangelegd. In het zuiden wordt een parking aangelegd.

Op een ca. 7190 m² grote zone (meer bepaald ter hoogte van het huidige voetbalveld en ter hoogte van de statribune) zijn geen bodemingrepen voorzien.

De geplande bodemingrepen nemen in totaal 3810 m² in, onder te verdelen in 4 zones:

5. ca. 1595 m² voor de aanleg van de nieuwbouw en omgevingsaanleg
6. ca. 1655 m² voor de aanleg van een parking met omgevingsaanleg
7. ca. 350 m² voor het herpositioneren van het voetbalterrein.
8. ca. 210 m² voor de heraanleg van de buurtwegen

Het reliëf van het terrein blijft zoveel als mogelijk behouden. Enkel de zone onmiddellijk rond de nieuwbouw wordt genivelleerd, rekening houdend met het inplantingspeil van de toegangen. Concreet betekent dit een ophoging tot max. 1,10 m in het zuiden en een afgraving tot max. 35 cm in het noorden.

De fundering van de nieuwbouw (ca. 1091 m²) zal gebeuren door middel van een sleuvenfundering onder de anden, waarvan de diepte tot ca. 1,50 m onder de nulpas (nulpas = 55,6 m TAW) reikt. Het ondergronds niveau (ca. 140 m²) zal tot een diepte van -2,45 m tov de nulpas worden uitgegraven. De rest van de bodemingrepen blijven eerder beperkt en reiken tot een diepte van ca. 20 tot 40 cm. Enkele diepere uitgravingen zijn voorzien ter hoogte van de kelder (ca. 140 m²), een pompput (4 m²), enkele regenwaterputten (10 m² en 6 m²), buffer- en infiltratiekragen (24 m²), de aanleg van funderingszolen en voor de aanleg van nutsleidingen.

In confrontatie met het recente terreingebruik kan echter gesteld worden dat deze bodemingrepen zich situeren op een reeds grotendeels geroerd terrein. Zo zal het terrein ter hoogte van de nieuwbouw reeds grotendeels verstoord zijn door de aanleg van de huidige bebouwing met noodzakelijke nutsleidingen. De grootse impact hier is voorzien ter hoogte van de voornoemde diepere uitgravingen. In het zuidwesten, ter hoogte van de aan te leggen parking, zijn tot op heden eerder weinig verstoringen gekend en kan bij de geplande werken (25-40 cm) mogelijk de natuurlijke bodem worden bereikt. Ter hoogte van het huidige voetbalveld, waar met uitzondering in het noordwesten echter geen bodemingrepen zijn voorzien, werd het terrein reeds afgegraven.

1.4 Bepaling van maatregelen

Niettegenstaande het oorspronkelijk hoge archeologisch potentieel waarover het terrein beschikt heeft, met name voor het aantreffen van prehistorische sites en sporen en/of vondsten uit de Romeinse tijd, wordt voor het onderzoeksterrein geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Het projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 1,1 ha. Op een ca. 7190 m² grote zone (meer bepaald ter hoogte van het huidige voetbalveld en rondom de sta-tribune) zijn echter geen bodemingrepen voorzien. De geplande bodemingrepen nemen zo in totaal 3810 m² in, en kunnen bovendien in vier zones onderverdeeld worden.

In confrontatie met het recente terreingebruik (vanaf de jaren '70 van de 20ste eeuw) kan gesteld worden dat de bodemingrepen gemiddeld eerder in diepte beperkt zijn (25-40 cm) en zich situeren op een reeds grotendeels geroerd terrein. Zo zal het terrein ter hoogte van de nieuwbouw reeds grotendeels verstoord zijn door de aanleg van de huidige bebouwing met noodzakelijke nutsleidingen. Ter hoogte van het huidige voetbalveld, waar met uitzondering in het noordwesten echter geen bodemingrepen zijn voorzien, werd het terrein reeds afgegraven.

De grootse bodemimpact is voorzien ter hoogte van enkele plaatselijke en kleinere zones ter hoogte van de nieuwbouw, voor het aanleggen van een kelder (140 m²), pompput (4 m²), twee regenwaterputten (10 m² en 6 m²), buffer- en infiltratiekragen (24 m²), de aanleg van funderingszolen en de aanleg van nutsleidingen. Ook in het zuidwesten, ter hoogte van de aan te leggen parking, zijn tot op heden eerder weinig verstoringen gekend en kan de impact van de geplande werken groter worden ingeschat. Toch loopt ook hier centraal een telecommunicatieleiding in de richting van de zendmast van *Proximus* en werden meermaals kiezels ter verharding aangevoerd.

Hoewel de impact van erosie voor het betreffende terrein eerder als laag tot matig kan worden ingeschat, kunnen we ervan uitgaan dat erosie in zuidelijke richting plaatsvond.

Al deze factoren maken dat, indien sporen worden aangetroffen, deze enkel een versnipperd beeld zullen opleveren en onmogelijk in een ruimere context kunnen worden bekeken. De kans op kennisvermeerdering wordt daarom als gering ingeschat, waardoor de uitvoer van een vervolgonderzoek kosten-baten te duur is.

Een Programma van Maatregelen werd dan ook niet opgemaakt. De aannemer/uitvoerder van de werken is wel gehouden aan de meldingsplicht van archeologische vondsten. Deze melding van archeologische toevalsvondsten is wettelijk verplicht. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

BIBLIOGRAFIE

BAEYENS L. & DUDAL (1958), *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Tienen 104E*.

CARDYN F. (1969) De Romeinse topografie van het kanton Tienen, onuitgegeven Licentiaatsverhandeling Katholieke Universiteit Leuven.

CGP: Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0.

DEEBEN J. & RENSINK E. (2005), Het Laat-Paleolithicum in Zuid-Nederland, In: Deeben et al. (eds.), *De Steentijd van Nederland, Archeologie* 11/12, 171-199.

DE KEYSER R., VAN ERMEN E. en LECLERQ H. (1983) *Atlas van de Wereldgeschiedenis*, Leuven.

DE GEYTER G. (2001), *Toelichtingen bij de geologische kaart van België, Vlaams Gewest, Kaartblad 32: Leuven*, Brussel.

GOOSSENS E. (2007), *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart, kaartblad 32:Leuven*, Leuven.

HENSEN G. (2010) *Archeologische evaluatie en waardering van de drie Gallo-Romeinse tumuli van Grimde. Gemeente Tienen (Provincie Vlaams-Brabant) (RAAP Rapport 1986)*.

NICLAES M. (1988) De begraafplaatsen uit de romeinse tijd in Vlaams-Brabant (2 delen), onuitgegeven licentiaatsthesis, 26;

VAN RANST E. en SYSC. (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Gent.

VERHOEVEN M., ELLENKAMP G.R. & KEIJERS D.M.G. (2010) Een archeologische verwachtings –en beleidsadvieskaart voor de gemeente Echt-Susteren. Deelrapport II: Landschap en archeologie, *RAAP-rapport* 1951, 87 en 101.

Websites:

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/302512>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/cai/zone/140041>

https://www.europeana.eu/portal/nl/record/90402/RP_P_OB_83_403.html#&gid=1&pid=1

https://www.europeana.eu/portal/nl/record/90402/RP_P_OB_83_209.html

https://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Elixheim

<https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/pdf/leuven32Qweb.pdf>

dov.vlaanderen.be

klip.agiv.be

<http://cai.onroerenderfgoed.be>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1024695¶m=inhoud&ref=search>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023317¶m=inhoud&ref=search>

<https://geo.onroerenderfgoed.be/>

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus>

https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/images/Code_van_Goede_Praktijk.pdf

https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/projects/downloads/Begrippenlijst_feb2013.pdf

https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf

www.cartesius.be

www.geopunt.be

www.ngi.be

www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/downloads/140915_LV_RWO_Brochure_regelgeving.pdf

